

”Hur många barn kan delta för att det ska kännas kvalitativt?”

-är integreringen av Ipad på läsvidan ett verktyg för läsutvecklingen hos 4–5 åringar?

Av: Lill Forninge

Handledare: Thomas Backlund
Södertörns högskola | Interkulturell lärarutbildning mot förskola,
erfarenhetsbaserad, Utbildningsvetenskap C,
Självständigt arbete 15 hp.
Höstterminen 2017

How many children can participate in order to feel qualitative?

-Is the integration of iPad when reading aloud a tool for reading development of 4–5 year olds?

Abstract

The purpose of this study is to investigate if the integration of iPad as a tool can promote children's reading development with focus on whether the iPad as a tool for reading aloud to 4–5 year olds can serve the cause. I used a case study with semi structured interviews and observations. But in order to avoid a staged situation during observation I chose to look at reading aloud at naptime as it is a situation that happens daily.

The result of this study points out that the iPad can be a tool for reading development when reading aloud as interaction between children-children and educator-children occurs. All educators in the study seemed to have the purpose of using the iPads at naptime but nobody seemed to have really reflected on their purpose since the old tradition of resting at naptime was lingering. They are heading into a world of change.

Keywords: Ipad, Reading aloud, Reading Development, Preschool

Förord

Jag vill tacka de pedagoger som ställde upp i min studie och min handledare som har varit ett stort stöd under arbetets gång.

Ett stort tack till mina tre kollegor, Kajsa som har varit mitt bollplank och Susanna som har hjälpt mig i mitt färdigställande av uppsatsen och Oskar som har bistått med teknisk support.

Sist men inte minst så vill jag tacka min familj som har haft ett enormt tålamod och förståelse under arbetets gång.

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund	1
1.1 Läroplanen.....	3
2. Tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter.....	4
2.1 Tidigare forskning	4
2.2 Teoretiska utgångspunkter	9
2.2.1 Literacy.....	9
2.2.2 Högläsningens betydelse för läsutvecklingen.....	10
3 Syfte	12
3.1 Frågeställningar.....	12
4. Metod	13
4.1 Datainsamlings metoder.....	13
4.1.1 Sökmetod.....	13
4.1.2 Semistrukturerad intervju	13
4.1.3 Observation.....	14
4.2 Urval.....	14
4.3 Genomförande.....	15
4.3.1 Genomförandet av intervjuerna	15
4.3.2 Genomförandet av observationerna.....	16
4.4 Databearbetning av intervjuer och observationer.....	16
4.5 Metodologiska överväganden	17
4.6 Metoddiskussion.....	17
4.7 Etiska överväganden	18
5 Resultat/analys	19
5.1 Hur använder pedagogerna ipaden på högläsningen, arbetslag 1	19
5.1.1 Hur använder du ipaden på högläsningen under läsvidan?	20
5.1.2 Har ni några riktlinjer eller planering för läsvidan?	21
5.2 Syftet med högläsningen på läsvidan, arbetslag 1	23
5.2.1 Högläsning nu och förr?	23
5.2.2 Högläsningens syfte?	25
5.3 Pedagogernas förhållningsätt och det samspel som uppstår mellan pedagog och barn under högläsningen, arbetslag 1.....	26
5.4 Analys av arbetslag 1	27
5.5 Hur använder pedagogerna ipaden på högläsningen, arbetslag 2	29
5.5.1 Hur använder du ipaden på högläsningen under läsvidan?	29

5.5.2 Har ni några riktlinjer eller planering för läsvidan?	30
5.6 Syftet med högläsningen på läsvidan, arbetslag 2	31
5.6.1 Högläsning nu och förr?	31
5.6.2 Högläsningens syfte?	32
5.7 Pedagogernas förhållningsätt och det samspel som uppstår mellan pedagog och barn under högläsningen, arbetslag 2.	34
5.8 Analys av arbetslag 2	35
6 Diskussion och slutsatser	37
6.1 Resultatdiskussion.....	37
6.2 Slutsats och vidare forskning	39
7 Referenslista.....	40
8 Bilagor.....	43

1. Inledning och bakgrund

I den här texten ska jag förklara vad det var som fick mig nyfiken på min fråga om att använda ipaden som verktyg i förskolan. Med ipad så menar jag att det är en surfplatta, en läsplatta dvs bärbar platt liten dator med touch skärm (Nationalencyklopedin, 2017). Att jag har valt att benämna läsplattan för ipad är för att förskolan som jag gjort min studie på benämner den för ipad.

Vad jag har upplevt i Ekerö kommun där jag arbetar, har det blivit mer vanligt att jobba med digitala verktyg inom förskolan de senaste 10 åren. I verksamheterna har man använt sig av digitalkameror, datorer och ipad men det har varit pedagogerna som använder de digitala verktygen för sitt jobb med att dokumentera barnens lärande.

I läroplanen betonas det att ”med multimedia och informationsteknik kan användas i såväl skapande processer som i tillämpningar” (Lpfö98, 2016, s. 7) och att förskolan ska lägga grunden för att barnen på sikt ska kunna tillägna sig den kunskapen som man behöver för att kunna kommunicera, söka ny kunskap och samarbeta i ett samhälle präglad av ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt.

Det är en tolkningsfråga hur Pedagogerna väljer att arbeta med de digitala medierna och vilken kunskap det ska ge barnen. Det kommer att bli tydligare vad barnen ska lära sig i den ny reviderade läroplanen för förskolan som kommer ut som ett förslag i mars 2018 och träder i kraft 1 juli 2018. De har ännu inte kommit ut, då läroplanen är på remiss, med vad för kunskap barnen ska ha av den digitala kompetens som de anser att barnen behöver och förväntas få på förskolan.

Genom det som står i läroplanen i dags läget så har barn- och utbildningsnämnden i Ekerö kommun valt att sätta det som ett mål för förskolorna, att de ska börja jobba med digitala verktyg i läroprocesserna med barnen (Utbildningsnämnden, 2017, s. 3). Det står att utifrån läroplanens mål så ska Ekerö kommuns satsa på att barnen och eleverna ska ha en grundläggande datakunskap som man lägger grunden för redan i förskolan.

Hur förskolorna tog sig an de strävansmålen som kom ifrån Barn- och utbildningsnämnden var olika men det var många förskolor som valde att köpa in ipads till barnen, som fick ”spela” på de appar som pedagogerna valt i det syftet att barnen skulle få kunskap om hur olika medier fungerar.

Men nu har en del pedagoger börjat att se över sitt användande av Ipaden och har själva börjat att använda den som ett dokumentations och reflektions verktyg för både pedagoger och barn.

Det som fick mig att tänka till var när jag läste en ny forskning som påvisar att ordförståelsen har blivit sämre de senaste 12 åren (Skolverket, 2016) och en kommentar jag fick på en förskola som jag besökte, som jag sen även har valt att använda i min undersökning.

"Vi använder alltid ipaden och projektorn på högläsningen under läsvidan då vi läser digitala böcker, men det är så jobbigt när tekniken strular"

Många förskolor idag använder högläsning som ett sätt att låta barnen vila under något som de kallar läsvidan, ett tillfälle för att kunna vila och återskapa energi till resten av dagen, men kan vi hitta ett sätt där vi återgår till att högläsningen bidrar till läsutvecklingen som i sin tur stärker barnens ordförståelse?

Jag började fundera på om ipaden skulle kunna användas som ett verktyg i en läroprocess på högläsningen som får barnen att lockas till att läsa mera, då det nu har framkommit att barns ordförståelse har blivit sämre på grund av vad de tror beror på att barnen inte läser lika mycket som det gjordes förr (Skolverket, 2016). Är det möjligt att minskad traditionell högläsning påverkar barnens intresse för att läsa?

Med traditionell högläsning så menar jag att man läser högt ur en vanlig pappersbok för en liten barngrupp på ca 4–5 barn.

I och med den forskningen och den kommentaren jag fick började jag fundera på om ipaden kan ses som ett verktyg för pedagogerna och barnen när det gäller högläsning och läsutvecklingen eller har vi fasat ut böckerna men missat hur vi ska kunna fylla den platsen med den nya tekniken?

Vad gör vi pedagoger för att hänga med i dagens teknik för att kunna inspirera barnen till läsning via högläsning för att öka deras ordförståelse?

Jag vill i den här studien undersöka om ipaden är ett verktyg för läsutvecklingen under högläsningen på läsvidan för 4–5 åringar.

1.1 Läroplanen

I läroplanen för förskolan står det att utbildningen i förskolan, varhelst den anordnas, vara likvärdig och att med multimedia och informationsteknik kan användas i såväl skapande processer som i tillämpningar. (Lpfö98, 2016, s. 5&7).

Här är de citat ur läroplanen(Lpfö98/16) som beskriver hur pedagogerna ska arbeta med läsning, medier och teknik

”Förskolan ska sträva att varje barn

- utveckla intresse för skriftspråk samt förståelsen för symboler och deras kommunikativa funktioner.”
- utvecklar intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa.”
- tillägna sig och nyanserar innebörden i begrepp, ser samband och upptäcker nya sätt att förstå sin omvärld”
- Utveckla sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöka förstå andras perspektiv”
- Utveckla nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra”

Jag tolkar det som att alla barn ska utveckla en kunskap och förståelse om skrift- och talspråket på ett varierat sätt utifrån sina egna förutsättningar. För att barnen ska kunna utvecklas utifrån sina egna förutsättningar kan pedagogerna använda olika digitala verktyg.

Den ny reviderade läroplanen antas utgå ifrån vad det står i nya digitaliseringsstrategin, då regeringen har bestämt att Sverige ska bli bäst i världen på att tillvarata digitaliserings möjligheter.

I digitaliseringsstrategin mål framgår det att:

”alla barn och elever ska utveckla en adekvat digital kompetens” ”barn och elever ska i alla delar av skolväsendet ges förutsättningar att utveckla adekvat kompetens”

(Utbildningsdepartementet, 2017, ss. 6-7).

Med det så tolkar jag att alla barn ska utveckla en förståelse för hur digitalisering påverkar individen och samhället. De ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik men även få ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningsätt för att kunna förstå och värdera information. De ska även förstå hur digital teknik kan användas för att kunna skapa verktyg och lösningar med hjälp av digitala verktyg som tex. programmering.

Den betonar även att förskollärare ska ges möjlighet att utveckla sin digitala kompetens för att kunna utföra det som målen kräver.

2. Tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter

Under detta avsnitt presenterar jag tidigare forskning, teoretiska perspektiv och litteratur som jag har valt att presentera under rubrikerna: Literacy och Högläsningens betydelse för läsutvecklingen.

2.1 Tidigare forskning

I detta avsnitt ger jag en bakgrund till studien genom att belysa tidigare forskning av relevans inom området.

Walldén lyfter fram i sin studie, *I samspel med surfplattor*, att förskolor köpte in surfplattor för att följa läroplanen, ett av syftena var att utveckla barnens intresse för matematik, språk och skriftspråk men mindre vanligt att använda surfplattan för att utveckla barnens intresse för naturkunskap och teknik eller rita, måla eller skapa. Hon lyfter även fram att det framstår skillnader på äldre och yngre pedagogers kompetens och förhållningsätt gentemot arbetet med digitala verktyg. En del pedagoger ansåg att barnen skulle få ”leka” med surfplattorna istället för att pedagogerna skulle använda dem som ett verktyg.

Walldén berättar att pedagogerna introducerade surfplattorna till barnen på samma sätt som de själva blivit introducerade, genom att få prova sig fram för att lära sig verktygets funktioner.

Genom att barnen fick lära sig surfplattan på ett undersökande sätt där de blev uppmanade att hjälpa varandra, uppstod det ett stort samspel runt surfplattorna där barnen övade på olika strategier som de kunde använda för att få tillgång till att själva få använda surfplattan.

Genom det sociala samspel som uppstod använde barnen bland annat humor som strategi för att kunna få tillgång till surfplattan.

Walldéns syfte med forskningen var att öka kunskapen om barns och pedagogers användande av och samspel med surfplattor i förskolans aktiviteter med ett stort fokus på barns digitala kompetenser som uppvisas i aktiviteter. I resultatet beskriver hon, genom att studera samspelet med surfplattan fick hon syn på barnens digitala kompetens som de använde i olika relationer där barnet själv var medskapare av aktiviteten som skedde. Även det språkliga

sociala samspelet som barnen övade när de använde surfplattan som ett verktyg i olika aktiviteter vart synligt under hennes studie (Walldén Hillström, 2014).

Petersen tar i sin studie, *Appar och agency*, upp begreppen agency och affordance.

Hon förklarar att begreppet agency är en tolkande produktion av barns aktiviteter, där barnen tolkar det dom har varit med om och deras olika kunskaper, genom det skapar dom nya gemensamma kunskaper, kulturer, förändringar och lär sig att agera självständigt som vi vuxna kan se genom de sociala samspel som uppstår i olika situationer med olika artefakter. Med affordance menar hon att det betonar det som verkar meningsfullt i en aktivitet ur ett barns perspektiv oavsett vad grundsyftet med aktiviteten är.

Syftet med hennes studie är att öka kunskapen av barns agency i användningen av pekplattor. Hon menar att barnen kan genom applikationernas affordance, som är uppbyggda för barns funktionella modes, utöva sin agency och själva hitta sitt syfte med vad de vill använda applikationen till. Men samtidigt kan barnens agency förhindras om applikationernas affordance bygger på icke-funktionella sätt att kommunicera såsom enbart skriftspråk eller siffror. Genom att använda applikationer där affordancen tillåter barnen att använda flera olika sätt att kunna kommunicera och förmedla sina tankar och känslor får barnen öva sig på det multimodala språket som kan vara mer meningsfullt att rusta barnen med för en föränderlig framtid anser Petersen (Petersen, 2015).

Sandvik, Smørdal, Østeruds tar upp i sin artikel, *Exploring iPads in Practitioners' Repertoires for Language Learning and Literacy Practices in Kindergarten*, att barn som får använda ipad för att utveckla sin läskunnighet får en större fonologisk medvetenhet. De tar upp fördelen med att ipaden är portabel och att barnen kan använda den överallt i miljön i verksamheten. De anser att det finns sex olika perspektiv på lärandet genom ipaden, behavioristiskt, konstruktivistiskt, beläget, samverkande, informell / livslång och stöd / samordning med det menar författarna att barnen får direkt feedback av apparna, skapande och skapande av eget syfte, de kan ta med ipaden ur eller in i ett sammanhang, de samarbetar och diskuterar, uttrycker känslor, använda sig av ipaden som ett reflektionsverktyg där de får in det livslånga lärandet genom att reflektera över hur de lär och lättillgängligheten att använda ipaden som ett verktyg i den dagliga verksamheten.

De ansåg att barnen kunde överföra sina erfarenheter med sagor från förskolan och hemmen till produktionen av en berättelse i ett digitalt sammanhang som de anser är en viktig

färdighet för språk- och läskunnigheten. De ansåg att användandet av ipaden på förskolan kan ge barnen möjlighet att öva sina språk- och läskunnigheter tillsammans med vuxna och andra barn då det uppstår ett samspel som alla kan delta i (Sandvik, Smørdal, & Østerud, 2012).

Baiany tar i sitt examenarbete, en c-uppsats som handlar om pedagogernas syn på de digitala verktygens roll i barnens språkutveckling, upp att det sker ett socialt samspel där barnen kommunicerar med varandra och med förskoleläraren när de sitter i grupp och använder ipaden. Dock så uppstår det många konflikter om vem som ska hålla i ipaden.

Baiany förklarar att pedagogerna hade ett fåtal ipads och att de inte riktigt hade någon struktur på hur de skulle använda ipaden. Hon beskriver även att pedagogerna inte riktigt fått någon integrering av ipaden så att de har fått en grund kunskap om hur man kan använda den som ett verktyg. Hon förklarar att storleken på barngruppen påverkar pedagogernas sätt att jobba med språkutvecklingen då de anser att desto större barngrupper ju svårare att kunna utföra ett kvalitativt arbete på det sättet som de jobbar. Samtidigt som de ser ipaden som ett värdigfullt redskap i språkinlärnings processen när det gäller att jobba mer enskilt med appar (Baiany, 2015)

Kölborg förklarar i sitt examenarbete, en c-uppsats, om hur pedagoger inspirerar barnen till läsning. Där beskriver hon efter att utfört intervjuer på 4 pedagoger så förstod hon det som att syftet med högläsningen på vilan var att barnen skulle vila och ligga still, ta det lugnt ett tag. Att pedagogerna inte lade så stor vikt på läsutvecklingen under högläsningen på läsvilan och att högläsningen annars skedde vid några få tillfällen, beroende på möjlighet och tid under dagen. Kölborg tolkade det som att högläsningen oftast användes vid tillfällen då barnen behövde lugna ned sig och då ställde hon sig frågan om det är därför som läsförståelsen blivit sämre de senaste 10 åren som skolverket har kommit fram till i en undersökning de gjort 2009.

Kölborg förklarar att Pedagogerna använder ipad för att främja läsutvecklingen genom enskilt arbete med olika appar. pedagogerna ansåg att högläsning främjar läsutvecklingen men de använder inte högläsningen enbart till det syftet utan mer till att låta barnen vila. Det enskilda arbetet på ipaden ansåg pedagogerna hade tagit högläsningens tid. (Kölborg, 2015).

Kölborgs förslag till vidare forskning är: Hur ipadens användning integreras på högläsningen, som tydligt knyts an till min studie.

Rashidzadeh förklarar att i hennes studie, en c-uppsats, om förskollärarens syn på att främja barns språkutveckling i förskolan, belyser pedagogerna vikten av att högläsningen stärker barnens ordförståelse som i längden stärker barnens läsutveckling. Det hon kunde tolka ur intervjuerna var att högläsningen skedde mesta dels som en rutin efter maten när barnen vilade. Barnen fick dock återberätta vad de hört i sagan under vilan. Hon förklarar att pedagogerna anser att man främjar barnens språkutveckling genom lek, ramsor, sagor och genom surfplattor, men de ansåg att lärandet skulle ske i alla tänkbara situationer (Rashidzadeh, 2014).

Moberg och Sohlberg förklarar utifrån de observationer och filmningar de gjort på sin studie att de kan tydligt se olika literacypraktiker vid flera olika tillfällen vid fri lek, i dialog, i styrd lek samt vid matsituationen. Användandet av literacy skilde sig åt individer emellan, men miljön hade en stor betydelse för deras förutsättning för användandet av literacy.

Moberg och Sohlberg förklarar literacy som ett samspel där en mångfald av ord, begrepp och beskrivningar florerar i en interaktion med andra människor eller olika artefakter där miljön har en stor betydelse. De anser att det inte behöver ske en interaktion med en annan person för att utöva sin färdighet inom literacy utan det är interaktionen med miljön och materialet som har den största betydelsen för användandet av literacy. (Moberg & Sohlberg, 2015)

Hult förklarar att David Håkanson menar att ordförståelsen har blivit mindre hos unga människor. Håkanson och Anna W Gustafsson har gjort en analys av högskoleprovets resultat 2000–2001 som handlade om ordförståelsen, de kom fram till att ordförståelsen har blivit sämre hos personer under 25 år. Vad det kan bero på förklarar Håkansson är för att vi läser texter som är skrivna på ett annorlunda sätt jämfört med hur den skrivs i till exempel en dagstidning (Hulth, 2016).

Anna W Gustafsson som var med Håkansson och gjorde studien, ser ett samband med ordförståelsen och att läsning av vanlig dagstidning har minskat, trots att man kan läsa den på nätet så är det inte lika många läsare totalt. Något som de kan se är att den engelska ordförståelsen är på uppgång. Konsekvensen av sämre ordförståelsen tror de kan påverka kommande studier på universitet eller förstå vad man talar om inom politiken. Samtidigt så säger hon att språket ändras alltid men just nu går det för fort och det kan bli en

generationsklyfta i språket och hon uppmanar lärarna att utmana alla elever i ordförståelse (Åkerblom & Dernelius, 2017).

I en undersökning som läroverket gjort framkom det att läsförståelsen har blivit sämre senaste 12 åren och mycket tror de beror på nya medier och tv-spel, ett nytt sätt att ta sig an olika sorters information. De ser att förskolan har en stor betydelse för att kunna lägga grunden för barns läsutveckling genom att tidigt börja ge barnen upplevelser med böcker, text och ordförklaringar (Skolverket, 2016).

Om man använder ipaden som ett verktyg under högläsningen kan man då stärka barnens läsutveckling så att de i längden bygger upp ett intresse för att läsa?

Sammanfattningsvis påvisar den tidigare forskningen att det köptes in ipads för att läroplanen sa att pedagogerna skulle börja använda digitala verktyg men inga tydliga riktlinjer på hur verktygen skulle användas.

Genom att använda ipaden får barnen öva på olika sociala strategier, samspel och blir trygga i den föränderliga framtid som kommer. Genom att använda olika applikationer i ipaden övar barnen sina språkliga färdigheter. När barnen och pedagogerna använder ipaden som verktyg i olika aktiviteter kan olika syften skapas under aktivitetens gång.

Forskningen påvisar även berättelsens, skapandets och högläsningens viktiga roll för läs- och ordförståelsen hos barnen, men trots det forskningarna påvisar blir ord- och läsförståelsen sämre.

Kan det vara så att när den nya digitala tekniken kom in i samhället kan man ha tappat en del av den spontana högläsningen både på förskolan och hemma?

Pedagogerna och föräldrarna har fyllt på dagarna för barnen med en till syssla som att använda digitala medier och har då tagit bort en så viktig sak som högläsningen.

I samtliga studier och examenarbeten tolkar jag det som att det sker ett samspel när man använder ipaden som ett verktyg.

I Baians forskning är slutsatsen att ipaden är bra för språkutvecklingen när man jobbar enskilt i olika appar (Baiany, 2015) medans jag är intresserad av att se om man kan använda ipaden i ett större sammanhang där det kan ske ett lärande samspel tillsammans med andra.

2.2 Teoretiska utgångspunkter

I detta avsnitt ska jag presentera det teoretiska perspektiv och de teoretiska utgångspunkterna jag har valt.

Denna studie vilar i en sociokulturell syn på lärandet vilket kännetecknas av att lärandet sker i ett socialt sammanhang. När läroplanen skrevs så utgick den främst på sociokulturella teorier som att barn lär genom att kommunicera och samspel med andra människor och sin omgivning (Sheridan, Samuelsson, & Johansson, 2010). I dagens syn på lärande har Vygotskijs teorier bidragit en stor del. Kroksmark förklarar att Vygotskij ser inläringen som ett socialt samspel i olika sammanhang där barnen är aktörer och materiella ting blir deltagare i våra sociala sammanhang. Där blir lärandet beroende av ett samspel mellan människor i olika sociala miljöer (Kroksmark, 2008, ss. 151-154).

Säljö skriver att ett lärande sker inte enbart hos den enskilda individen utan att den sker i ett sammanhang i kunskapsrika miljöer där människor med olika erfarenheter och kunskap samarbetar i olika konstellationer.

Han förklarar att mycket som vi lär oss sker i ett samspel med teknik när vi söker upp olika information som vi sen bearbetar enskilt eller tillsammans. Lärandet sker i stunden genom tex härmning, samtal om det man ser och upplever i olika situationer och miljöer. Lärandet sker genom deltagande i sociala praktiker där man utövar sin kunskap och erfarenhet för att få ny kunskap (Säljö, 2014, ss. 14-18).

Studien kommer att fokusera på högläsningens betydelse för läsutvecklingen och det samspelet som uppstår vid läsningen mellan barn och pedagog. Jag presentera de teoretiska utgångspunkterna utifrån begreppet Literacy och högläsningens betydelse för läsutvecklingen för att kunna synliggöra det lärande som sker i ett samspel.

2.2.1 Literacy

Jag kommer att använda mig av begreppet literacy som Fast (2008) förklarar att literacy står för själva processen av lässituationen, processen för hur man lär sig att läsa och skriva och de kopplingar man kan göra till sitt egna kunnande för att kunna få mer kunskap igenom språket. Att sätta det man "läst"(tolkat) i ett sammanhang, att jag sätter tolkat i parantes är för att man kan läsa bilder och då tolkas det man ser.

Enligt Fast så trodde man förr att det bara var läraren som kunde lära ut läsning och att barnen skulle vara 7 år gamla, då ansågs literacy handlade bara om att läsa och skriva. Men

nu så vet man att barn tidigt börjar att kunna koda av olika mönster, bilder och symboler. De börjar tidigt att se på tv, titta i böcker, få böcker upplästa mm där de lär sig att koda av olika symboler och tolka det som de ser och hör. Genom den miljö som barnet befinner sig i så möter de literacy överallt, i skriftspråket, muntliga språket och multimodala språket där både bild-och skriftspråk och ljud ingår.

Literacy-skrivkulturen kan förklaras genom att den är symbolerna i den miljö man befinner sig i tex på kläderna, matprodukter, det är att tala, ett sätt att tänka, böcker, datorer i stort sett överallt och den vardagliga literacy lärs in informellt och har sina rötter i familjelivet, familjens hemkultur. Som Fast förklarar att Bourdieu menar att habitués är en persons sätt att föra generationers historia vidare, som är olika beroende på vilken hemkultur man har (Fast, 2008, ss. 41-48).

Jag tolkar det som att Fast menar att literacy är en hopkoppling mellan en del av de ”hundra språken”, som kan förstås som olika sätt att kommunicera i samspel med sin omgivning (Reggio Emilia Institutet, 2015), att literacy uppstår genom ett samspel i olika miljöer med andra människor eller artefakter. Det som Fast skriver om samspel ska jag undersöka om jag kan se under mina observationer med pedagogerna.

2.2.2 Högläsningens betydelse för läsutvecklingen.

Fast (2008) skriver att genom högläsning så lär sig barnen att orden är uppbyggda av symboler som har egna ljud. Barnen får höra ljuden och den rytmen som man använder när man läser som de ofta övar på genom upprepning. Genom allt det muntliga som barnen får höra som när sagor blir lästa eller när man berättar en berättelse lär sig barnen hur en berättelse är uppbyggd, med en början-mitten-slut.

När barnen själva får återberätta vad den har varit med om så övar den på berättelsens uppbyggnad.

Fast förklarar att den gemensamma populärkulturen får barnen att öva på att läsa, skriva och tolka olika symboler. Med populärkultur så menar hon att det populärlitteratur, popmusik och populärpress den kultur som riktar sig till den breda allmänheten och ständigt ändras.

De lär sig genom att det är något som barnen pratar med varandra om, det är något som intresserar dem. Populärkulturen blir som en inspirationskälla för läsandet och skrivandet. En fråga som Fast tar upp är hur väl anpassar vi barnens lärande till deras egna barnkultur. Låter vi de själva påverka vad de ska läsa och skriva om? (Fast, 2008, ss. 105-107).

Genom att använda oss av populärkultur och intressen kan vi få barnen att öva på deras fonologiska medvetenhet som är grunden till läsutvecklingen.

Som Aukrust förklarar att det finns två viktiga språkliga områden som barnen utvecklar i förskoleåldern, det är fonologisk medvetenhet och talspråket. Den fonologiska medvetenheten och läsningen hör ihop på så sätt att man kan identifiera ljuden i språket och koppla ihop det med rätt bokstav. Även talspråket och ordförståelsen har en förbindelse till varandra men den förbindelsen kommer lite senare i skolåldern, men grunden för den studiekunskapen läggs i förskoleåldern (Aukrust, 2008, ss. 87-90).

Aukrust refererar till Penno, Wilkinson och Moore som under sin undersökning kom fram till att barn lär sig flera ord om de får ett sammanhang och förklaring på nya ord under högläsningen. De gjorde en undersökning på två grupper där båda grupperna lärde sig nya ord men störst effekt var på den gruppen där de fick en förklaring på vad orden betyder. Här förklarar Aukrust att man kan se Matteuseffekten: ”De barn som från början kunde flest ord lärde sig fler nya ord under undersökningens gång än barn som kunde färre ord från början.” (Aukrust, 2008, s. 100). Genom ett berikat språk så blir språket ännu rikare, tack vare att man förstår många ord kan man lättare sätta nya ord, som man får förklarat för sig, i ett sammanhang där man får en förståelse för det nya ordet.

Fast förklarar att om man möter barnen genom bilder, film, musik så lär de sig att tolka olika situationer som i sin tur förmedlar en känsla som tex rädsla, glädje mm (Fast, 2008, ss. 105-107).

Liberg förklarar att barnen redan i tidig ålder, genom nätbaserade kommunikationsformer, får möta visuella symboler och använder sig av skriftspråket på ett helt annat sätt än små barn fick förr.

Genom att medierna och populärkulturen integreras på ett nytt sätt så möts två livsvärldar som ger oss ett nytt sätt att kommunicera med varandra, vi använder bild-, tal- och skriftspråket på ett helt nytt kombinerat sätt. (Liberg, 2006, s. 22).

Jag tolkar det som att om barnen får en bra grund till den fonologiska utvecklingen så läggs grunden till ord- och läsutvecklingen, det görs genom att få höra språket, tala om och reflektera över olika ord för att kunna sätta dem i ett sammanhang.

Jag anser att dessa litteraturer är relevanta till min text då den påvisar att grunden av läsförståelsen får barnen redan när de börjar att lära sig att prata, hur viktig samspelet är för att barnen ska få en förståelse för vad orden betyder. Att samspelet mellan pedagoger och

barn ger barnen både ord-och läsförståelse. Den påvisar även att ny teknik kan användas för att stärka barnens språkkunskaper.

3 Syfte

Syftet med den här studien är att undersöka hur användningen av ipaden under högläsningen på läsvidan är ett verktyg för läsutvecklingen för 4–5 åringar?

Av den forskning som jag funnit pekar den på en kunskapslucka om hur ipaden kan bidra till läsutvecklingen för 4–5 åringar.

3.1 Frågeställningar

1. I vilket syfte och hur använder pedagogen ipaden vid högläsningen under läsvidan?
2. Hur sker samspelet mellan pedagog och barn med ipaden som verktyg vid högläsningen vid läsvidan?

4. Metod

I detta avsnitt ska jag presentera mitt tillvägagångssätt och det metodval jag gjort för att samla in den information som jag behövde för att kunna genomföra min empiriska studie.

4.1 Datainsamlings metoder

Jag har gjort en fallstudie där jag har använt mig av semistrukturerade intervjuer och observationer. För att inte behöva iscensätta en situation när jag skulle observera valde jag att studera högläsningen på läsvidan då det är en situation som sker dagligen.

Jag har valt att samla allt mitt material på en Reggio Emilia inspirerad kommunal förskola som dagligen använder ipaden vid läsvidan.

4.1.1 Sökmetod

Jag har sökt på Diva-portalen efter liknande forskning. Jag använde mig av sökorden ipad, förskolan, läsutveckling, literacy och högläsning.

Jag har även samlat in elektroniska dokument ifrån barn- och utbildningsnämnden i Ekerö kommun, skolverket, regeringskansliet, vetenskapsrådet och SVT- unga allt sämre på svåra ord.

4.1.2 Semistrukturerad intervju

För att besvara forskningsfrågorna i studien så har jag valt att använda semistrukturerad intervju.

Genom att använda en semistrukturerad intervju använder jag kvalitativa frågor där jag börjar med öppna frågor som får informanten att känna sig mer bekväm och som leder till ett mer naturligt samtal.

Genom att använda kvalitativa frågor ges informanten möjlighet till alternativa förklaringar. Patel och Davidsson förklarar genom att ställa kvalitativa frågor så försöker man få insikt i den enskilda personens erfarenhet, kunskap och sociala verklighet där svaren är beskrivande som hur, vad och varför och där efter så kan man göra en tolkning av svaren man får. Vilket innebär att man inte i förväg kan avgöra vad svaren på frågorna blir (Patel & Davidsson, 2011, ss. 81-83).

Jag som intervjuare kan ställa följdfrågor och behöver inte följa frågeguiden som man utgår ifrån och kan då få en större förståelse och kunna se och tolka olika mönster. Jag har valt att

använda mig av kvalitativa frågor för att pedagogerna ska få möjlighet att berätta om deras syfte med att använda ipaden på högläsningen och vad de har fått för utbildning för att kunna använda ipaden i verksamheten. Jag ville få fram deras egna syn och tankar och kunskap på hur det är att jobba med ipads på högläsningen, om de ser det som ett verktyg för barnens läsutveckling.

Genom att ställa de kvalitativa frågorna så deltog vi båda i ett samtal där vi båda var medskapare, där jag som intervjuare inte får lägga några värderingar i samtalet (Patel & Davidsson, 2011, s. 82).

4.1.3 Observation

Jag använde mig av iakttagande observationer även kallade ostrukturerade observationer vilket menas att jag är åskådare som gör anteckningar på vad jag ser. Som Franzèn förklarar att genom icke-deltagande observation så iakttar observatören en händelse utan att göra någon större intrång i situationen utan man antecknar det man ser. I en ostrukturerad observation så tittar man på allt som kan ha att göra med intresse för den studien man gör (Franzèn, 2014, ss. 62-63). Genom observationer vill jag få syn på om det förhållningsätt pedagogerna har under högläsningen samt se om det finns ett samspel mellan pedagogen, barnet och ipaden som man kan tolka som literacy.

Men även synliggöra om pedagogerna gör som de själva uppfattar att de gör i situationen på läsvidan.

Genom att använda mig av både intervjuer och observationer så får jag med det tysta språket som kroppsspråk, miner, rörelse beteende och samspelet som uppstår mellan pedagog och barn. Jag kan jämföra pedagogernas svar mot hur de gjorde på läsvidan för att få en större förståelse för deras kunskap och förhållningsätt.

4.2 Urval

Jag har valt att intervjua och observera fyra pedagoger på samma förskola i Ekerö kommun med åldershomogena grupper, med åldrarna 4 och 5 år.

Att jag valde den förskolan är för att jag vet att de jobbar mycket med digitala medier som ipads.

Jag valde två pedagoger från samma avdelning för att få ett lite större perspektiv för varje ålder. För att få en tydligare syn på om de har ett gemensamt förhållningssätt på högläsningen inom arbetslagen.

Då det var frivilligt att ställa upp så har jag själv inte gjort något aktivt val i kön, ålder eller utbildning på informanterna.

Pedagogerna är fyra kvinnor mellan 25–55 år med arbetserfarenhet mellan 3–30 år. De har olika utbildningar, en förskollärare, 2 med annan pedagogisk utbildning och en med grundskoleutbildning.

Jag kommer att presentera pedagogerna som pedagog 1, pedagog 2, pedagog 3 och pedagog 4 i texten för att uppfylla kravet på anonymisering.

Pedagogerna 1 och pedagog 2 ingår i samma arbetslag och deras resultat kommer jag att presentera under arbetslag 1.

Pedagog 3 och pedagog 4 ingår i samma arbetslag och deras resultat kommer jag att presentera under arbetslag 2.

4.3 Genomförande

Jag började med att skriva ett informationsbrev, som Södertörnshögskola har utformat en mall för, med information om uppsatsen och de etiska aspekterna.

Jag mailade en förskola som jag tidigare har besökt i ett annat ärende och frågade om de ville delta som informanter i min c-uppsats. När jag fick ett positivt svar från förskolechefen så mailade jag ut en fråga till hela förskolan där jag frågade efter 4 pedagoger som jobbade med 4 och 5 åringar som ville delta, i mailet så bifogade jag informationsbrevet som jag skrivit. Att jag mailade hela förskolan var för att jag tycker att alla ska veta vad som kommer att hända och att de har möjlighet att uttrycka sina synpunkter om det.

All kontakt innan intervjun och observationen skedde genom mail.

De fyra pedagogerna som svarade mig var alla kvinnor med olika utbildningar och arbetserfarenhet. Jag erbjöd flera olika dagar och tider då jag kunde intervjua och observera. Informanterna fick själva välja utifrån dessa.

4.3.1 Genomförandet av intervjuerna

Jag gjorde en frågeguide med 17 intervjufrågor som jag utformade utifrån mina forskningsfrågor. Frågorna jag ställde handla om syftet med högläsning, högläsning nu och

förr, vilan nu och förr, högläsning på vilan och vilken introducering pedagogerna fått för att använda ipaden.

Jag delade upp frågorna i olika teman för lättare kunna ge svar i analysdelen.

De teman jag har valt att dela upp mina svar i är:

- Hur använder pedagogerna ipaden på högläsningen.
- Syftet med högläsningen på läsvidan.
- Pedagogernas förhållningsätt och samspelet som uppstår mellan pedagog och barn på högläsningen.

Intervjuerna skedde enskilt i ett stängt arbetsrum, där jag utgick ifrån intervjufrågorna, varje intervju varade i ca 40 minuter.

Jag spelade in alla intervjuer på en Ipad som jag sen transkriberade och analyserade.

4.3.2 Genomförandet av observationerna

Vid de fyra observationerna som jag gjorde utgick jag från de teman som jag valde att dela in frågorna i vad jag skulle titta på, som jag sen analyserade. Jag tittade på pedagogernas förhållningsätt och det samspel som uppstod mellan pedagog-barn -ipad och om pedagogerna gjorde som de berättade om på intervjuerna.

Jag valde att komma och äta med barnen innan läsvidan som jag deltog i, för att barnen skulle bli trygga i att jag var närvarande.

Jag berättade för barnen att jag skulle delta på läsvidan för att se hur deras vila går till. Som Patel och Davidson ställer frågan om det är etiskt rätt för den personliga integriteten att bli observerad utan sitt samtycke (Patel & Davidsson, 2011, s. 100). Jag valde att berätta för barnen för att de själva skulle ha en chans att säga om de inte ville delta. Då det inte var något enskilt barn jag skulle observera utan samspelet som skedde under läsvidan så valde jag att inte fråga deras föräldrar om lov.

Observation 1,2 och 3 varade i 30 minuter var och observation 4 varade i en timme.

4.4 Databearbetning av intervjuer och observationer

Efter varje inspelad intervju transkriberade jag ner allt som sades.

Efter att jag transkriberat alla intervjuer skrev jag in de svar så som jag tolkat dem i frågeguiden för att lättare kunna skriva in svaren under de teman som jag valt att dela in frågorna i.

Jag tog anteckningar under observationen och direkt efter satte jag mig och skrev ner mina tankar om vad jag sett. Jag renskrev alla observationer och analyserade vad jag hade sett. Jag delade in svaren efter de teman som jag valt att dela upp intervjufrågorna i.

4.5 Metodologiska överväganden

Genom att jag valde att använda mig av kvalitativa intervjuer och ostrukturerade observationer kunde jag verifiera pedagogernas svar gentemot de praktiska händelser jag såg på observationerna. Det gav mig också en större möjlighet att kunna förstå vad pedagogerna förklarar utifrån sin erfarenhet som Patel och Davidsson förklarar genom att ställa kvalitativa frågor försöker man få insikt i den enskilda personens erfarenhet, kunskap och sociala verklighet där svaren är beskrivande som hur, vad och varför och där efter kan man göra en tolkning av svaren man får (Patel & Davidsson, 2011).

4.6 Metoddiskussion

En stor risk för egna tolkningar måste ta i beaktning då jag har analyserat svaren från kvalitativa frågor som Patel & Davidsson förklarar att en kvalitativ analys kan leda fram till en förståelse av ett fenomen som i sin tur är unik för varje kvalitativ studie så är det svårt att uppnå god kvalitet. Genom att ge en förklaring av hela forskningsrapports processen så kan det stärka validiteten i ett kvalitativt forskningssammanhang (Patel & Davidsson, 2011, s. 109).

Då jag inte är någon erfaren intervjuare kan jag nu efteråt se när jag läser /lyssnar på mina intervjuer att jag följde min frågeguide för noga istället för att lita på att följdfrågorna skulle leda till bra svar. Patel & Davidsson förklarar att för att kunna genomföra en kvalitativ intervju så bör intervjuaren kunna hjälpa intervjupersonen att genomföra ett meningsfullt sammanhängande samtal och för att klara av det så bör intervjuaren vara tränad (Patel & Davidsson, 2011).

Jag kan se i min metod nu efteråt att jag skulle ha observerat först för att kunna se om de gjorde som de sa på intervjuerna då det var en av mina tankar från början, då man nu efteråt kan tolka det som att pedagogerna anpassade läsvidan till det som de sa på intervjuerna.

Hade jag haft mera tid så skulle jag intervjuat några barn för att få deras perspektiv och syn på samspelt och pedagogernas förhållningsätt på högläsningen under läsvidan.

Jag anser att jag fick svar på min forsknings fråga genom den metod jag valde att använda, genom att använda både intervjuer och observationer fick jag en tydlig bild över förhållningsättet och samspelet som jag ville få syn på för att kunna tolka om ipaden kan användas som ett verktyg för läsutvecklingen för 4–5 åringar.

4.7 Etiska överväganden

Här ska jag förklara den forskningsetiska aspekten jag förhöll mig till.

Jag har använt mig av de 4 huvudkraven från vetenskapsrådet som Patel och Davidsson förklarar att det finns fyra övergripande etikregler som formulerats av vetenskapsrådet: informationskrav, Samtyckskrav, konfidentialitetskravet, nyttjandekravet (Patel & Davidsson, 2011, ss. 62-63).

Informationskravet går ut på att jag skickar ut ett informationsbrev där det står klart och tydligt vem jag är och syftet med undersökningen.

Det har jag gjort genom att skicka ut ett brev där det står syftet med undersökningen och alla rättigheter informanten har och hur resultatet ska användas/publiceras.

Samtyckskrav innebär att det är frivilligt att delta, att man får avbryta när man vill, även ångra sig efteråt angående sina svar. Informanten måste också få veta vem den ska kontakta om det dyker upp några funderingar. När man väljer att intervjua barn så måste deras föräldrar informeras och lämna ett skriftligt medgivande. Den informationen stod i informationsbrevet jag mailade ut och jag har förtydligat för informanterna innan intervjuerna har startat vilka rättigheter de har.

Konfidentialitetskravet innebär är att personuppgifter ska förvaras så att ingen obehörig kan ta del av den. Det har jag gjort genom att jag har valt att inte kalla pedagogerna vid deras egna namn utan att jag kallar dem för pedagog 1, pedagog 2, pedagog 3 och pedagog 4.

Nyttjandekravet menas det med att all information som har samlats endas kommer att användas i vetenskapligt syfte. När uppsatsen är godkänd så kommer jag att radera alla filer med inspelningar (Vetenskapsrådet, 2017).

5 Resultat/analys

I detta avsnitt kommer jag att presentera studieresultat och analys.

Jag har valt att presentera resultatet från intervjuerna och observationerna utifrån de teman som jag delade upp intervjufrågorna i.

Utifrån svaren på teman har jag delat upp resultatet och analysen genom arbetslag 1 och 2 då jag upptäckte på min observation att arbetslagen hade olika förhållningsätt.

Två av tema rubrikerna kommer att ha två underrubriker för att kunna ge ett tydligare svar där jag presenterar en gemensam tolkning på temat.

Jag kommer att återge svaren med en gemensam analys utifrån teman, med under rubriker:

- Hur använder pedagogerna ipaden på högläsningen
Hur använder du ipaden på högläsningen under läsvidan?
Har ni några riktlinjer eller planering för läsvidan?
- Pedagogernas förhållningsätt och samspelet som uppstår mellan pedagogen och barnen under högläsningen
- Syftet med högläsningen på läsvidan
Högläsning nu och förr?
Högläsningens syfte?

5.1 Hur använder pedagogerna ipaden på högläsningen, arbetslag 1

Här kommer jag att presentera min och pedagogerna i arbetslag 1's uppfattning på hur de använder ipaden och pedagogernas svar på om de har några riktlinjer eller planeringar för att använda ipaden på läsvidan. Att jag vill veta riktlinjer och planering är för att det ska bli lättare för mig att förstå deras kunskap och tankar om att använda ipaden som verktyg.

Jag börjar med att ge en förklaring på hur rummet ser ut och var pedagogerna befinner sig och återger svaret på frågan utifrån två underrubriker med en gemensam tolkning.

Rummet som högläsningen sker i är ett kvadratisk rum med fönster ut mot gården. Väggen mitt emot är helt vit och tom. Väggen mitt emot dörren hänger det alster som barnen har skapat. Bredvid dörren finns ett stort fönster som blickar ut emot ateljén, bredvid fönstret på väggen sitter det en hylla där det står högtalare, en stereo och sladdarna för att koppla upp ipaden ligger där på. I hörnet mellan väggen med alster och fönsterpartiet så sitter det

boklister som det står böcker på. På golvet ligger det en stor rund matta och en pall i ena hörnet nedan för hyllan med högtalarna.

I taket ovanför fönsterna hänger det en projektor som är riktad emot den vita väggen.

Det är persienner nerdragna för fönsterna så att det är relativt mörkt i rummet.

Pedagog 1 väljer att under läsvidan sitta på pallen i hörnet där sladdarna är för att koppla upp ipaden, barnen sitter på golvet längst ner emot fönstret men ändå på den runda mattan så de hamnar i en böjd form bredvid och framför pedagogen.

Pedagog 2 väljer att under läsvidan stå upp vid mitten av väggen där dörren är och har sin ipad på pallen som är i hörnet under hyllan där sladdarna är för uppkopplingen av ipaden till projektorn.

Barnen sitter längst ner efter fönsterväggen på den runda mattan, de hamnar också i en böjd form men alla kan se henne.

5.1.1 Hur använder du ipaden på högläsningen under läsvidan?

Här förklara pedagogerna hur de använder ipaden som ett verktyg, de redogör lärandet som uppstår i de olika situationerna.

”Det blir en stor bild där man kan zooma in och hjälpas åt att hitta alla detaljer som finns med på bilden. Det blir en läsupplevelse för alla på engång, det blir inte individen som har boken framför sig precis då utan alla upplever allt precis samtidigt”(pedagog1).

Pedagog 1 berättade att hon projicerar upp på väggen det hon ska läsa på ipaden, ofta fotade böcker men även andra internetsidor eller appar som finns på ipaden. Hon anser att med hjälp av ipaden kan man tydliggöra olika detaljer i bilden till det man läser.

Jag såg att pedagog 1 stannade vid varje bild där hon zoomade in och diskuterade olika detaljer i bilden, barnen vart tillsammans delaktiga i reflektionen om vad de hade läst då de letade efter detaljer från texten i bilden.

”För att fånga dom på ett bättre sätt tycker jag. Det ger helt andra möjligheter man får ljud, bild på ett helt annat sätt än vad man får när man sitter och läser” (pedagog 2).

Pedagog 2 berättar att även hon projicerar upp på väggen det som hon ska läsa från ipaden. Hon använder sig av fotograferade böcker men ibland så använde hon sig av appar eller internetsidor där man kan få en saga uppläst men hon läser oftast själv då tekniken ibland strular.

5.1.2 Har ni några riktlinjer eller planering för läsvidan?

Pedagogerna berättar att riktlinjerna för läsvidan på förskolan är en aning otydliga, pedagogerna använder sig av den normkritik som de diskuterar angående de böcker som de väljer att köpa in.

”Jag tycker att det har kommit en viss annan medvetenhet när det har kommit till böcker, norm, kreativitet allt det där som de väger in i alla delar av verksamheten. Det gäller läsvidan också”(pedagog1).

Pedagog 1 anser att de inte har någon riktig planering eller några uttalade riktlinjer för läsvidan utan alla gör som de själva vill, men det har däremot börjat att diskuteras vad för böcker som finns och köps in på förskolan.

”Vi har pratat om att det ska vara meningsfulla saker vi sätter på, ööö att man tänker till lite vad man visar för någonting, det ska vara etniskt rätt. Vi pratar men jag kan inte påminna mig om att jag har sett något papper på vad vi får visa och inte visa. Men att det är bra om det fyller ett syfte. Gärna utbildningssyfte” (pedagog 2).

Även pedagog 2 anser att det inte finns några tydliga riktlinjer över hur läsvidan ska gå till, men hon anser att läsvidan ska var kunskapsfylld.

Jag tolkar det som att båda pedagogerna uppfattar det som att det inte finns några tydliga riktlinjer som de måste följa angående användandet av ipaden.

Pedagogerna berättar att själva introduktionen inte har varit bra men de har fått lite utbildning på vägens gång. Mycket handlar om eget intresse och att det ges inte mycket tid för att kunna bli trygg i verktyget själv för att kunna använda det på bästa sätt.

Jag tolkar det som att båda pedagogerna använder ipaden för att kunna projicera upp bilder/filmer från ipaden på väggen för att alla ska kunna se och vara med på lika villkor.

Pedagogerna upplever att vilan idag kräver en annan planering än vad den gjorde förr och att det tar lite mera tid att förbereda vilan nu när de använder ipaden då de måste fotografera de böcker som de vill läsa upp eller söka på Google/en sökmotor det som ska visas upp.

Men samtidigt säger de att de inte har någon planering eller riktlinjer för läsvidan så jag tolkar det som att de menar att det är en mer tidskrävande förberedelse för läsvidan idag.

Båda pedagogerna tycker att man får ett större mångfald i böckerna nu då man har en större tillgång på böcker tack vare internet och att man fotograferar böcker som barnen tar med sig hemifrån, de utgår från barnens intresse i valet av böcker.

Båda pedagogerna berättade att de använder fotade böcker och andra appar men under observationerna så använder de bara fotograferade böcker där de diskuterar varje sida och zoomar in detaljer i bilderna.

De har ett gemensamt syfte med läsvidan att det ska vara ett kunskapstillfälle.

Jag förstår det som att det har varit diskussioner om vad för litteratur som förskolan ska köpa in och igenom det så sker det nog ett undermedvetet val av böcker som de väljer att läsa upp.

Båda pedagogerna ansåg att de inte har den tid de egentligen behöver för att kunna förbereda läsvidan som de skulle vilja genom att de måste fotografera och leta upp på internet vad de ska lyssna/se på.

Pedagogerna hade lite olika uppfattningar om vad det gällde angående vilken kompetensutbildning de fått men båda ansåg att det inte fanns några tydliga riktlinjer i förskolan om hur ipaden skulle användas eller vad man fick visa upp genom ipaden.

Vad jag såg använde de fotograferade böcker.

5.2 Syftet med högläsningen på läsvidan, arbetslag 1

Här vill jag se vad pedagogerna har för syfte med högläsningen för att kunna tolka om de har högläsning enbart för att barnen ska vila eller om de anser att högläsningen på läsvidan är kunskaps främjande. Genom att få veta hur de anser att högläsningen gick till förr kan jag få en större förståelse om hur de ser på högläsningen idag och då förstå deras syfte med högläsningen på vilan. Jag återger svaret på frågan utifrån två underrubriker med en gemensam tolkning.

5.2.1 Högläsning nu och förr?

Här berättar pedagogerna att de kan se en stor skillnad på högläsningen nu och förr, de båda ansåg att det fanns en annan tid till högläsning förr.

”Vi har en läshörna utanför, vi har böcker framme och så där men det blir ju inte, och det är jättetråkigt, att man sätter sig och läser för barnen för då har man max 3–4 barn för att det ska kännas kvalitativt och att alla ska kunna se. Då blir det många barn som gör någonting annat som man måste ha koll på, det blir inte samma lugn, både för dom som läser och som måste ha ögonen någon annanstans, kanske måste ställa sig upp och avbryta någonting eller hjälpa någon att knyta ett halsband, man blir liksom avbruten på ett annat sätt”(pedagog1).

Jag tolkar det som att pedagog 1 anser att förr hade man mera tid för högläsning för ett mindre antal barn. Då läste man böcker och alla såg bilderna som var i boken, men nu är det större barngrupper och man har inte samma ostörda tid för att kunna utföra en kvalitativ högläsning.

Pedagog 2 ansåg att man inte hade traditionell läsning längre.

”Jag tycker att vi har tappat högläsningen traditionellt sett från en bok då det är svårt att göra sig hörd då man har många barn. Därför så gör vi annorlunda mot hur vi gjorde förr. Då hade man en mindre barngrupp och läste för å då generellt då så läste vi från böcker mera, nu läser vi ifrån filmade böcker ifrån väggen när vi läser. Ibland så får man till några stunder kanske på eftermiddagen eller på morgonen så man kan sitta en liten stund. Men tyvärr

så är det så att man blir avbruten nästan hela tiden. För att få den bästa läsningen tycker jag att det är under vilan”(pedagog2).

Jag tolkar det som att pedagog 2 anser att det inte finns så mycket tid till att läsa idag som det gjorde förr, man blir avbruten av andra barn. Så den bästa högläsningen sker på vilan där man idag använder ipad och projektor för att alla barn ska se och kunna delta utifrån sin egen förutsättning. Att den spontana läsningen har försvunnit och nu så sker den på en bestämd tid och plats.

” Jag kommer ihåg när jag började här hade jag jättesvårt för läsvidan, jag försökte göra det klassiska att nu visar jag bilden men det funkade inte, det var så himla stressigt att ha vilan, det var inte kul. Så fick vi tips som funkade toppenbra. Jag vet inte om barnen är vana att alltid kunna se å att det alltid ska hända något. Det här är ett sätt att möta dom lite halvvägs ... och dom andra tröttnar inte för att det blir en halv minuts paus för att man är tvungen att prata med ett annat barn om att sitta stilla eller vad det kan vara”(pedagog1).

Jag tolkar det som att pedagog 1 anser att man lättare kan fånga barnens uppmärksamhet på högläsningen idag då man använder ipaden, där bilden projiceras upp på väggen. Hon anser att när barnen har något att rikta sin fokus på så kan de hålla koncentrationen längre.

”Fördelen med ipaden är att man kan fånga en större grupp att alla ser om man tex har en bok som man läser på väggen som jag kallar det för. De har tålamod att sitta lite längre än när man läser tycker jag. Man får ett ljud upplevelse. Dom får in användandet av ipaden i sin vardag”(pedagog2).

Jag tolkar det som att Pedagog 2 ser fördelen av att använda ipaden är att man kan få in tekniken under barnens vardag på förskolan, de får även andra upplevelser med en ipad som att de får både ljud- och bild upplevelser som de sen kan reflektera över tillsammans. Även pedagog 2 anser att barnen får ett bättre tålamod när man kan fånga deras uppmärksamhet på ett gemensamt sätt, där de tillsammans kan ingå i ett sammanhang de kan reflektera över tillsammans.

5.2.2 Högläsningens syfte?

Syftet med högläsningen var båda pedagogerna väldigt överens om, de ansåg att högläsningen främjade språket.

”Men det är ju att få den här upplevelsen av läsningen. Få en positiv bild av läsning av berättandet att höra en historia från början till slut och då följer det ungefär samma principer med karaktärer en handling och nått problem och ett slut, då lär ju barnen också när de ska göra sina egna berättelser, när de ska börja skriva i skolan men också bara att ha en mysig stund, Kolla på en bild fantisera...varva ner lite vilket jag också tycker att de behöver i förskolan då det är ofta full fart” (pedagog1).

Pedagog 1 anser att syftet med högläsningen är att få en positiv upplevelse av läsning och att få höra uppbyggnaden av en saga med en början, handling och ett slut. Få se och berika sitt skrift- och bildspråket. Träna sin fantasi, öva sig på att göra inre bilder. Få tillgång till böcker som man inte har hemma. Få sitt talspråk berikat. Gemensam samtalsgrund som man kan reflektera över i samtal och lek. Men även en chans att få vila lite och återhämta lite energi så man orkar resten av dagen.

” Att ha en lugn mysig stund tillsammans, att barnen kan, jag förutsätter att barnen kan se ner i boken så de ser bilder och text. dom får höra en berättelse bli berättad och så där. Ja skriftspråk och bildspråk” (pedagog 2).

Jag tolkar det som att pedagog 2 anser att syftet med högläsningen är för att barnen ska få ingå i ett sammanhang med skrift- och bildspråket samtidigt som hon ser att det är en möjlighet för barnen att kunna få en lugn stund tillsammans.

Jag tolkar det som att båda pedagogerna har en liknande uppfattning om vilan förr och nu. Då båda berättar om att man oftare kunde ta ett mindre antal barn och sitta ostört och läsa, man kunde ha en stund då man kunde reflektera tillsammans över det som man hade läst. Båda pedagogerna berättade att högläsningen förekom oftare förr.

Pedagog 1 berättar att man har skapat en tillåtande miljö när det gäller högläsningen, men tyvärr blir det inte så mycket spontan högläsning utan barnen sitter oftast själva och läser, då pedagogen upplever att man ofta blir störd i läsningen.

Båda pedagogerna ansåg att högläsningen oftast sker på läsvidan idag med hjälp av ipaden så att alla ska kunna se. Jag tolkar det som att man använder ipaden som ett verktyg för att kunna anpassa högläsningen till en större barngrupp.

Båda pedagogerna ser högläsningen som tillfälle då barnen får möta både skrift- och bildspråket, en stund då man har möjlighet att kunna öka barnens ordförståelse.

Pedagogerna berättade att den högläsningen som sker är oftast på läsvidan. Ibland, fast väldigt sällan, sker det högläsning under dagen men då blir de ofta störda av andra som behöver hjälp.

Samtidigt som att de tycker att högläsningen är en viktig del för barnens läsutveckling så påpekade båda två hur viktigt det var att barnen får en chans till att vila under dagen och den chans de har att vila är under läsvidan.

5.3 Pedagogernas förhållningsätt och det samspel som uppstår mellan pedagog och barn under högläsningen, arbetslag 1.

I arbetslag 1 var det fasta grupper som en pedagog hade vilan med, det var ca 12 barn i varje grupp. Båda pedagogerna började med att berätta vem författaren av boken var och pedagog 2 pekar även på bilden för att förtydliga vart författarens namn står.

Pedagog 1 sitter på en pall längs ner i rummet.

”jag ser ju inte barnens ansikten så för mig är det svårare att se om de lyssnar sen kan jag också känna att det är okej, om de ändå är på vilan och gör det dom ska, dom lyssnar väl, de kanske inte riktigt är där men då kanske det är okej. Då behöver jag inte tjata att titta nu är det din tur att ha boken framför dig så ångra dig inte sen, då har de den möjligheten att vara med men de kanske bara behöver slappna av å inte lyssna”(pedagog1).

Barnen får vända sig om för att se pedagog1´s ansikte för att kunna få en bekräftelse på det som de har sagt.

Pedagog 2 tillät barnen gå upp för att peka på bilden som de vill berätta om. Hon står upp på sidan av rummet, så att hon ser ansiktena på barnen som tittar mot väggen.

Barnen räcker upp handen när de vill säga något och får en bekräftelse av pedagogerna när det är deras tur att prata.

Barnen känner igen olika symboler som finns med i böckerna. Efter att de har läst klart har de ett bokprat där barnen får återberätta vad boken har handlat om.

Jag tolkar det som att det sker ett samspel mellan pedagogerna och barnen även mellan barn och barn när de berättar och bekräftar varandra.

Pedagogerna och barnen har en dialog över nya/svåra ord där barnen får förklara vad det betyder om de kan, pedagogen bekräftar och lägger till mera info. Pedagogerna stannar upp på varje sida de läst och pratar om bilden, om barnen kan se det som de har läst om.

Barnen fick dra egna slutsatser på varför det kunde vara på ett visst sätt och vad man kunde göra för att ändra det som hänt. Barnen får frågor av båda pedagogerna som: varför tror ni att... där barnen får svara vad de tror är rimligt vad som har hänt.

Pedagogerna återgick till bilder i böckerna för att hjälpa barnen att kunna återberätta vad boken handlade om.

Pedagogerna använde sig av fotograferade böcker där man såg text och bilder med många detaljer.

5.4 Analys av arbetslag 1

Här presenterar jag en gemensam analys på arbetslags 1's tema frågor.

Genom de diskussioner och samspelet som uppstod om bilderna i sagan som barnen deltog i, kan man förstå som literacy som Fast förklarar att literacy uppstår i det sociala samspel i det multimodala mötet där text och bilder blandas (Fast, 2008, s. 39). Genom de diskussioner som pedagogerna hade med barnen där de pratade om vad som hade hänt eller vad som skulle kunna ske, ger de barnen en möjlighet att få en betydelse på orden de valde att använda i ett sammanhang. Barnen ingår då i ett lärande där de får en större ordförståelse som i längden ger en bättre läsförståelse. Sandvik, Smørdal, Østeruds förklarade att genom användandet av ipaden tillsammans med andra vuxna och barn uppstår det ett lärande samspel som är en del av grunden för läskunnigheten (Sandvik, Smørdal, & Østerud, 2012).

Båda pedagogerna berättar hur viktigt de tycker det är att barnen ska få höra och se det skrivna ordet och att få uppleva en berättelse hela gång, hur den är uppbyggd. Fast förklarar att genom högläsning lär sig barnen hur en berättelse är uppbyggd och genom att få reflektera över sagor som barnen hört får de hjälp med att få en förståelse mellan händelserna i en berättelse som gör att de kan minnas sagan bättre. Barnen får en förståelse för orden som de kan sätta i ett sammanhang som gör att de får en bättre ordförståelse (Fast, 2008).

Pedagogerna använder sig av ipaden för att projicerar upp en saga där man får höra och se orden och när de sedan återgår till bilderna för reflektion blir barnen hjälpta i att komma ihåg vad sagan handlade om. Barnen kan då sätta orden i ett betydande sammanhang och får en förståelse över hur en saga är uppbyggd. Sandvik, Smørdal, Østeruds förklarade att barnen kan återberätta sina egna erfarenheter med hjälp av sagoberättandet och på det sättet reflektera och bearbeta det som barnet har varit med om eller vill vara med om (Sandvik, Smørdal, & Østerud, 2012). Genom att barnen får höra och lära sig sagans uppbyggnad under högläsningen på förskolan får de en kunskap om hur de ska kunna återberätta något och genom återberättandet får de en förståelse för språkets uppbyggnad.

När pedagogerna går igenom nya/svåra ord där barnen blir delaktiga i berättandet om vad orden betyder, då barnen uppmanades att svara på frågor om orden, får barnen en grammatisk förståelse som Liberg förklarar att genom högläsning där barnen får se texten och där man samtalar om vad texten betyder får barnen en förståelse för den grammatiska betydelsen av ordet (Liberg, 2006).

Baiany förklarade från sin forskning att pedagogerna tyckte att ipaden var ett värdefullt verktyg för språkutvecklingen när det gällde det enskilda barnet (Baiany, 2015, ss. 28-29). Medans pedagogerna här har man anpassat verktyget till att använda det i en stor barngrupp där de ser samspelet i sammanhanget som en läroprocess som Fast förklarar att den upplevelsen eller orden som man kan få förklarar i ett socialt sammanhang är språkutvecklande (Fast, 2008, ss. 41-48). Walldén tar upp i sin forskning att genom de sociala samspelet som sker mellan barnen när de arbetar med ipaden kan pedagogerna få syn på barnens digitala kompetens (Walldén Hillström, 2014). Som i sin tur kan hjälpa pedagogerna att utmana barnen vidare i deras språkutveckling.

5.5 Hur använder pedagogerna ipaden på högläsningen, arbetslag 2

Här kommer jag att presentera min och pedagogerna i arbetslag 2's uppfattning på hur de använder ipaden och pedagogernas svar på om de har några riktlinjer eller planeringar för att använda ipaden på läsvidan. Att jag vill veta riktlinjer och planering är för att det ska bli lättare för mig att förstå deras kunskap och tankar om att använda ipaden som verktyg. Jag börjar med att ge en förklaring på hur rummet ser ut och var pedagogerna befinner sig och återger svaret på frågan utifrån två underrubriker med en gemensam tolkning.

Rummet som högläsningen sker i är ett rektangulärt rum med fönster ut mot matsalsbyggnaden, väggen mittemot är helt vit och tom. På vägen mittemot dörren så hänger det alster som barnen har skapat. Bredvid dörren finns ett avlångt fönster som blickar ut emot avdelningen, bredvid fönstret på väggen hänger det mera alster som barnen har skapat. Det är svarta rullgardiner nerdragna för fönsterna, det är relativt mörkt i rummet.

På golvet finns det en stor rund matta, flera kuddar och några filtar.

I taket framför fönsterna hänger det en projektor som är riktad emot den vita väggen.

Barnen sitter och ligger ner över hela mattan, en del av dem flyttar ut en kudde utanför mattan och ligger på den. Några av barnen väljer att ha en filt på sig.

Både pedagog 3 och 4 väljer att under läsvidan sitta längs ner i rummet på golvet och lutar ryggen på mitten av fönsterväggen. Pedagogerna har barn bredvid och framför sig.

5.5.1 Hur använder du ipaden på högläsningen under läsvidan?

Här förklara pedagogerna hur de använder ipaden som ett verktyg, de redogör lärandet som uppstår i de olika situationerna i användandet av olika appar och internetsidor.

”Det är den projicerande bilden som fångar barnen, framförallt så är det för att de ser, det blir inget tjat om att de inte ser, visa bilden. Man vet att det är bra litteratur och ett proffs som läser upp” (Pedagog 3).

Pedagog 3 berättar att hon använder sig av ipad och projektor för att projicera upp bilden från ipaden på väggen, hon använder fotade böcker och appar när hon läser sagor

”De flesta vilorna så slår vi upp något via projektorn på väggen antingen från UR eller en bok som vi fotat, eller något som vi googlat upp. Ibland kommer det upp ord, hela meningar, vi tänker på vad vi visar om de är intresserade av språk så tänker vi på att visa mera text. Vi utgår ifrån barnens intresse. Ibland så får de bara titta och lyssna på något enkelt, med en tanke bakom.” (Pedagog 4).

Pedagog 4 berättar att hon använder ipad och projektor och de böcker eller appar som hon använder väljer hon ut efter barnens intressen.

5.5.2 Har ni några riktlinjer eller planering för läsvidan?

Pedagogerna berättar att det inte finns några riktlinjer eller planering för läsvidan men de brukar diskutera i arbetslaget olika appar och internetsidor som är bra.

”Det är upp till den som håller i vilan, har inte tänkt. Vi vet att vi har på UR, lässugen och läs med där. Man vet att det är bra litteratur och ett proffs som läser upp.” (Pedagog 3).

Pedagog 3 ansåg att de inte har några tydliga riktlinjer eller att de planerar sin läsvidan men att de brukar berätta för andra kollegor vad de har använt sig av och hur det har fungerat.

”Vi brukar förbereda åt varandra ibland om det är en saga som barnen tyckte var jättebra så kan den pedagogen förbereda den sagan dagen efter till den som ska ha vilan då.” (Pedagog 4).

Pedagog 4 ansåg att det bara var i arbetslagen som de pratade ihop om vad de skulle använda för litteratur men att det inte finns några tydliga riktlinjer på förskolan hur eller vad de får visa.

Jag tolkar det som att pedagogerna inte har några tydliga riktlinjer på förskolan men att de i arbetslaget brukar prata om vad de ska använda även att de brukar delge vad som har fungerat i barngruppen, ett kollegialt lärande. De brukar även förbereda åt varandra om det är någon app eller saga som de vet att barnen vill se/höra.

Jag förstod det som att själva introduktionen inte har varit så igenomtänkt men att pedagogerna har fått lite utbildning på vägens gång. Mycket handlar om eget intresse och att det ges inte så mycket tid för att kunna bli trygg i verktyget själv för att kunna använda det på bästa sätt.

Pedagogerna tycker att användandet av ipaden har gett en större tillgång till material och kan på så sätt lättare anpassa läsandet efter barnens intresse och för att alla ska kunna se och vara med på lika villkor.

Pedagogerna upplever även att det är skönt att sagan läses upp av ett ”proffs” då de anser att barnen lyssnar bättre då.

Jag förstår det som att pedagogerna har en tanke och syfte med det som de väljer att visa fast det inte finns några tydliga riktlinjer på förskolan om vad de får visa.

Som jag såg att de använde fotograferade böcker, internetsidor som *urskola.se*, *Lässugen* och *läs med sagor* där orden som blir upplästa blir markerad.

5.6 Syftet med högläsningen på läsvilan, arbetslag 2

Här vill jag se vad pedagogerna har för syfte med högläsningen för att kunna tolka om de har högläsning enbart för att barnen ska vila eller om de anser att högläsningen på läsvilan är kunskaps främjande. Genom att få veta hur de anser att högläsningen gick till förr så kan jag få en större förståelse om hur de ser på högläsningen idag och då förstå deras syfte med högläsningen på vilan. Jag återger svaret på frågan utifrån två underrubriker med en gemensam tolkning.

5.6.1 Högläsning nu och förr?

Här berättar pedagogerna att de kan se en stor skillnad på högläsningen nu och förr, de ansåg att det fanns mera tid till högläsningen förr.

”Det var mindre grupper förr man läste för högst 10st och att samtalet om det man läser får de inte nu, då barngruppen är för stora och alla vill prata. Samtidigt så är det viktigt för barnens förståelse, kunna koppla till egna erfarenheter. Fast om man gör det så blir det inte så mycket vila” (Pedagog 3).

Pedagog 3 ansåg att grupperna man läste för förr var mindre och då kunde man lättare prata om böckerna och få återberätta vad som hänt för att få öva sin språkkunskap mot idag när man läser för en större barngrupp samtidigt då finns inte möjligheten att kunna låta alla barn prata.

”Det är mindre tid för läsning idag för att vi gör så mycket annat.

Däremot det vi läser blir mer på barnens nivå” (Pedagog 4).

Pedagog 4 ansåg att högläsningen skedde mera spontant förr fast mera på de vuxnas initiativ, men då vart inte böckerna anpassade efter barnens intresse på samma sätt som idag, då barnen själva spontant kan ta en bok som de vill höra och be en pedagog läsa.

Hon anser även att högläsningen idag med ipaden som verktyg hjälper barnen att öva på sina språkkunskaper genom att de får bilder, rörliga bilder med och utan ljud det blir flera upplevelser i en.

5.6.2 Högläsningens syfte?

Syftet med högläsningen var båda pedagogerna väldigt överens om, de ansåg att högläsningen främjade språket men också ger barnen en chans till att kunna vila en liten stund.

” Det är språket. Läsa andra böcker mot vad de har hemma. En stund att varva ner, få sitta och träna fantasin, göra inre bilder ett pratunderlag. Vi har provat annat som massage och lyssnat på musik men vi har märkt att det är lättast att få de att varva ner när man läser något. Speciellt när man läser något som fångar dom så att de sitter stilla, en chans till avkoppling. Sen vill man gärna hitta andra tillfällen att läsa också då det blir inte så mycket boksamtal på vilan” (Pedagog 3).

Pedagog 3 ansåg att högläsningen främjade barnens läsutveckling men man jobbade inte riktigt så med den högläsning som skedde under vilan då barngruppen var för stor, pedagogen var rädd för att det skulle bli för pratigt och då skulle inte barnen få någon vila så att det skulle orka med dagen.

”Fördelen nu är att alla ser och hör att man kan få ett så stort urval, rörliga bilder riktiga foton, ritade bilder ett annat språk en mångfald. I förlängningen så ska man kunna läsa en bok utan bilder då barnen gör sina egna inre bilder. Främjar fantasin. Å vila är det alltid bra att ha, att man får skaffa lite ny energi, komma ner i tempo vila” (Pedagog 4).

Pedagog 4 anser att högläsningen är till för att främja barnens läsutveckling på sikt, att man börjar i det lilla med hur bokstäver ser ut. Men samtidigt så ser hon omsorgsbiten i högläsningen där man får en chans att komma en kompis eller en pedagog nära, en stund för återhämtning för att orka med hela dagen.

Jag tolkar det som att pedagogerna hade olika erfarenheter av hur högläsningen var förr. Pedagog 4 ansåg att högläsningen var mer vuxenstyrd förr och då valde den vuxna vad som skulle läsas medans idag så sker högläsningen mer spontant på barnens begäran och då blir böckerna valda utifrån deras intresse.

Medans pedagog 3 ansåg att det var mer spontanläsning förr.

Båda pedagogerna ansåg att det fanns mera tid till högläsning förr jämfört med hur det är idag.

Pedagog 3 ansåg att man hade mera bokprat förr då man läste för ett mindre antal barn ostört.

Det som jag upplevde och som pedagogerna berättade om på intervjuerna var att huvudsyftet med läsvidan var att barnen skulle få en lugn stund och det kunde jag uppleva genom deras förhållningsätt var att barnen skulle vara tysta, stilla och vila, därav så blev det inte så mycket bokprat som pedagog 3 sa i intervjun ”på läsvidan så blir det inte så mycket bokprat utan barnen ska vara tysta och vila”

Jag förstod det som att båda pedagogerna ansåg att högläsningens syfte var för att barnen skulle få se och uppleva texter och bilder. Få berika sin läskunskap genom att se bokstäver och få uppleva att varje bokstav har ett ljud som tillsammans skapar ord som har en betydelse i ett sammanhang. Samtidigt ansåg de att stunden som de har högläsning på under läsvidan skulle barnen få en chans till att ta det lugnt en stund och samla energi så att de ska orka med resten av dagen.

5.7 Pedagogernas förhållningsätt och det samspel som uppstår mellan pedagog och barn under högläsningen, arbetslag 2.

I arbetslag 2 så var det en fast grupp på ca 12 barn som påbörjade vilan men den fylldes på med flera barn efter ca 20 minuter var det tillslut hela barngruppen. De barn som var med från början fick efter ca 30–40 min välja om de ville gå upp.

När pedagog 3 skulle ha sin läsvila så tog hon över den av en annan pedagog som startade upp vilan.

När pedagog 4 skulle ha läsvidan hade hon den hela stunden ca 1 timme, från början var det ca 9 barn som efter ca 30 minuter blev 19 barn, alla barn valde att stanna kvar hela läsvidan. Båda pedagogerna satt längs bak med barn bredvid sig och framför sig. Varje nytt barn som kom in vart bekräftat antingen genom ett ord eller en nickning.

Båda pedagogerna var tydliga med sin förväntan att barnen skulle vara tysta och stilla under läsvidan.

”Fördelen är att alla ser och hör, att man kan få ett så stort urval, rörliga bilder riktiga foton, ritade bilder ett annat språk en mångfald” (pedagog 3).

Pedagog 3 läste en bok där hon började med att berätta vem författaren på boken var.

Barnen och pedagogerna var delaktiga i vad som hände, de svarade på en fråga som fanns i boken om hur många djur det fick plats i bilen.

Jag tolkade det som att båda pedagogerna förväntade sig att barnen skulle vara tysta och stilla, men tillät en del småprat där barnen bekräftar varandra när de tittar på film.

Barnen återspeglade med ord och med minner de känslor som en film handlade om.

De tittade även på en saga där orden blev markerade när de vart upplästa, så att ordbilden blev tydlig.

Men när de läser en bok som projekteras upp på väggen så ska alla vara tysta och får då inte prata med varandra eller pedagogerna. De tittar även på en film med halvrörliga bilder och text till.

Barnen blir bekräftade när de frågade något men får sen uppmaningen att vara tysta.

Barnen bekräftade varandra genom att tyst kommentera vad som hände i sagan.

Båda pedagogerna är rätt tysta under läsvidan.

Det för hållningssättet jag såg hos båda pedagogerna var att på läsvidan så ska man vila och vara tyst, men de använde ipaden på ett väldigt varierat sätt. De använde bilder och film med text även text som blev markerad medans den blev uppläst. I en del filmer så var det även sång och musik.

Jag tolka det som att de är i en förändring där de själva inte har reflekterat över deras förhållningsätt till läsvidan utan de gör som de alltid har gjort. För på intervjuerna var de tydliga med att framföra vikten av att samtala och reflektera tillsammans i en dialog under högläsningen samtidigt som de under läsvidan uppmanade barnen att vara tysta.

5.8 Analys av arbetslag 2

Här presenterar jag en gemensam analys på arbetslags 2's tema frågor.

Båda pedagogerna talar om vikten av att få höra och se det skriva ordet som Fast förklarar att genom högläsning där barnen får se det skrivna ordet och en bild till lär sig barnet att sätta ordet i ett sammanhang och får på så sätt en förståelse över vad ordet betyder (Fast, 2008, ss. 105-107). När pedagogerna använder sig av ipaden där de projicerar upp en saga, där man både får höra och se orden får barnen en förståelse för vad orden betyder samtidigt som de får en ordbild av själva ordet.

Aukrust förklarar att barnen övar sin fonologiska medvetenhet då de kan koppla ihop ett ljud med rätt bokstav (Aukrust, 2008, ss. 89-90). Genom att pedagogerna och barnen tittar på en saga där de får orden markerade som berättaren läser upp övar barnen på att känna igen ordbilden som i sin tur lär barnen att ordet är uppbyggd av bokstäver som har ett eget ljud. Även Sandvik, Smørdal, Østeruds anser att barnen får en större fonologisk medvetenhet när de får arbeta i olika språkapplikationer i ipaden som tydliggör ljuden på bokstäverna (Sandvik, Smørdal, & Østerud, 2012).

Pedagogerna använde sig av appar och internetsidor som var välkända för barnen, de utgick från barnens intresse där de möttes i barnens gemensamma kultur som Petersen förklarar i sin studie att en interaktion inte behöver ske med en annan person för att utöva sin färdighet inom literacy utan det är interaktionen med miljön och materialet som har störst betydelse (Petersen, 2015).

Genom de appar och internetsidor som pedagogerna väljer övar barnen sina literacy färdigheter. Fast förklarar att genom tv tittande lär sig barnen att tolka på vilket sätt musiken, ljudet och färger skapar olika atmosfärer i filmen som i sin tur förmedlar en känsla (Fast, 2008). Genom att de tittar på sagor där flera aspekter spelar en viktig roll lär sig barnen förstå olika känslor och ord som de kan sätta i ett sammanhang.

Fast förklarar att literacy står för själva processen av lässituationen, att man kan sätta det man "läst" i ett sammanhang (Fast, 2008, ss. 41-48). När barnen reflekterade över de känslor som de upplevde i filmen eller i appen lärde de sig att sätta känslorna i ett sammanhang. Petersen förklarar applikationernas affordance, som man kan tolka som en del i literacy processen, där hon påtalar att de applikationer som är utvecklade för barns funktionella modes kan barnen hitta egna syften och kommunikationssätt, där de övar på det multimodala språket som används när de tittar bland annat på film eller använder olika appar (Petersen, 2015). När pedagogerna använder appar som är skapade för barnen tillåter applikationernas affordance barnen att ingå i en literacy process tillsammans med den vuxna och ipaden.

Pedagogernas gemensamma förhållningsätt för själva läsvidan är att barnen ska få en lugn stund som Kölborg förklarade att hon sett i sin forskning att pedagogernas förhållningsätt till läsvidan var att barnen skulle få en chans att varva ner och att pedagogerna inte la någon vikt vid att barnen skulle lära sig något (Kölborg, 2015, ss. 13-20).

6 Diskussion och slutsatser

I detta avsnitt kommer jag att presentera resultatdiskussionen, slutsatsen och vidare forsknings.

6.1 Resultatdiskussion

Genom de svar jag tolkade och det jag såg på observationerna från båda arbetslagen pekar studien åt att ipaden kan vara ett verktyg för läsutvecklingen för 4–5 åringar.

Genom de svar och vad jag såg på observationerna kunde jag se ett tydligt samspel mellan pedagogerna och barnen och barn-barn genom de samtal som skedde när de projicerades upp det som visades på ipaden på väggen som Fast förklarar att literacy uppstår i det sociala samspel som sker mellan personer eller personer och olika artefakter (Fast, 2008, s. 105 ff). Arbetslagen gjorde det på olika sätt där arbetslag 1 mera själva gick in i en diskussion om vad de läst och sett medans arbetslag 2 valde att samspelet mer skedde mellan barnen och det som de såg/lyssnade på.

Pedagogerna är väl medvetna om att högläsningen är en stund för ett lärande sammanhang trots att alla pedagoger inte riktigt fullt ut tillåter det genom att de väljer att tysta barnen men å andra sidan kanske en sådan här stund behöver vara väl genomtänkt och styrd.

Jag kan förstå att deras tolkning av läroplanen är att de använder ipaden som ett verktyg under högläsningen, men deras syfte först och främst kanske inte var att den ska främja läsutvecklingen utan att det är ett sätt att nå alla barn så att de kan delta på läsvidan utifrån sina egna förutsättningar med ett syfte att de ska vila men det är som Säljö förklarar att en aktivitet kan ha ett syfte men ett annat lärande (Säljö, 2014, ss. 14-18).

Jag anser att användandet av ipaden som ett verktyg som de här pedagogerna har valt att göra kan stärka barnen i deras ord- och läsutveckling och användandet av ipaden som verktyg i längden kan stärka barnens läs-och språkförståelse. Walldén förklarar att genom samspelet som uppstår när barnen använder ipad som verktyg övar barnen många av sina färdigheter, bland annat språket (Walldén Hillström, 2014).

Jag tolkade det som att pedagogerna ansåg att högläsningen har minskat de senaste åren på grund av olika anledningar, men kan det vara så att generellt har högläsningen minskat i samhället och det är det som skolverket nu ser i deras undersökning om att läsförståelsen blivit sämre (Skolverket, 2016). Ja anser att användandet av ipaden som ett verktyg som de här pedagogerna har valt att göra under deras högläsning på läsvidan kan stärka barnen i deras

språk- och läsutveckling och användandet av ipaden som verktyg i längden kan stärka barnens läs-och ordförståelsen.

Alla pedagogerna verkade ha ett syfte med att använda ipaden på läsvidan fast ingen verkade riktigt ha en tanke på att de hade ett syfte.

På intervjuerna var de tydliga med att framföra vikten av att samtala och reflektera tillsammans i en dialog under högläsningen samtidigt som de under läsvidan uppmanade barnen att vara tysta. Det förhållningsättet jag såg under läsvidan, att alla barn ska vara tysta och vila, tror jag sitter innanför väggarna i förskolans värld. Genom det pedagogerna berättade förstod jag det som att pedagogerna är i en förändring där de själva inte har reflekterat över deras förhållningsätt till läsvidan, utan de gör som de alltid har gjort trots att de har tagit in nya verktyg som gör att det sker ett samspel som kan förstås som ett gemensamt lärande.

Jag upplevde att tack vare ipaden på läsvidan uppstår det ett lärande genom att alla barn upplever ljud, rörliga bilder, stilla bilder, text och symboler samtidigt i ett sammanhang som de kan reflektera över tillsammans i ett gemensamt samspel kan jag förstå det som literacy som Fast förklarar att literacy uppstår i situationer där barnen får lära sig att tolka det som de ser och hör (Fast, 2008, ss. 41-48). Petersen förklarar lärandet som uppstår genom att använda olika applikationer där applikationernas affordance tillåter barnen att använda flera olika sätt att kunna kommunicera och förmedla sina tankar och känslor får barnen öva sig på det multimodala språket där både bild, ljud och symboler används (Petersen, 2015).

När den mesta högläsningen sker på läsvidan kanske man måste tänka om angående syftet med läsvidan. Men en fråga som kommer då är kan barn vila och lära samtidigt?

Jag tror att barnen kan vila och lära samtidigt. Då lärandet sker i samspelet med andra under läsvidan kan kroppen återhämta energi då barnet väljer att ligga eller sitta ner samtidigt som de tittar, lyssnar och deltar efter sina egna förutsättningar och förmågor i en lugn aktivitet. Som jag nämnde tidigare var pedagogernas syfte med läsvidan att vila, vi skapar lekmiljöer med ett syfte att de ska vara lärande i någon form.

Nu kanske vi måste tänka att läsvidan ska ha ett annat syfte än att bara vila eller att läsvidan ska ge en annan kunskap än att "bara" vila som Säljö förklarar att de sociala situationerna inte är organiserade för att lära utan lärandet sker i en aktivitet som har ett annat syfte (Säljö, 2014). Genom att man planerar en läsvidan där man reflekterar strukturerat tillsammans får barnen ett språkutvecklande lärande i en situation där syftet är att vila men lärandet blir språkutvecklande. Genom att använda ipaden som verktyg på läsvidan blir läsvidans

förutbestämda syfte ändrat, det kan man tolka som att läsvilans affordance blir mer tillåtande och barnen kan få en annan kunskap än vad pedagogernas grund syfte är, att vila. Som Petersen förklarar att med affordance betonas det som verkar meningsfullt i en aktivitet ur ett barns perspektiv oavsett vad grundsyftet med aktiviteten är (Petersen, 2015).

Då pedagogerna utgår från barnens intresse kanske de kan ta in barnens populärkultur på läsvidan för att främja läsutvecklingen. För att kunna plocka in ett sånt komplex material som barnens populärkultur anser jag att det behövs mer kunskap om att använda ipaden som ett verktyg bland pedagogerna, att de blir tryggare i att använda de nya arbetsverktygen som kan tolkas att det står i förskolans läroplan (Lpfö98, 2016) och som det förmodligen kommer att stå i den ny reviderade läroplanen.

6.2 Slutsats och vidare forskning

För att få fram ett svar i min forskningsprocess i att undersöka hur användningen av ipaden under högläsningen på läsvidan var ett verktyg för läsutvecklingen för 4–5 åringar har jag utgått ifrån mina forskningsfrågor:

- I vilket syfte och hur använder pedagogerna ipaden vid högläsningen under läsvidan?
- Hur sker samspelet mellan pedagog och barn med ipaden som verktyg på högläsningen?

Genom de svar jag analyserade från båda arbetslagens intervjuer och vad jag såg på observationerna pekar studien åt att ipaden kan vara ett verktyg för läsutvecklingen för 4–5 åringar.

Genom att jag kunde se ett tydligt samspel som jag tolkar som en literacy process mellan pedagogerna och barnen när de använde ipaden som ett verktyg för att gemensamt kunna se och reflektera tillsammans, tolkar jag det som ett lärande i ett socialt samspel.

När pedagogerna berättade att de valde att utgå ifrån barnens intresse när de valde materialet till högläsningen, blev jag nyfiken på om man kan använda barnens populärkultur för att främja läsutvecklingen som Liberg förklarar att genom när medier och populärkulturen integreras möts två livsvärldar och ger oss ett nytt sätt att kommunicera (Liberg, 2006).

Jag blir nyfiken på om man kan med ipaden som verktyg få in populärkulturen på förskolan för att främja läs- och skrivutvecklingen för 4–5 åringar.

7 Referenslista

- Aukrust, V. G. (2008). Ett riktigt fynd och ett bra köp: om språk och läsförståelse i ett utvecklingsperspektiv. i I. Bråten(RED), *Läsförståelse i teori och praktik* (ss. 85-102). Lund: Studielitteratur .
- Fast, C. (2008). *Literacy- i familj, förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur E-bok.
- Franzèn, K. (2014). De yngsta barnen- exempel matematik. i A. Löfdahl, M. Hjalmarsson, & K. (. Franzen:, *Förskollärarens metod och vetenskapsteori* (ss. 58-68). Stockholm: Liber.
- Krokmark, T. (2008). *Den tidlösa pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur E-bok.
- Liberg, C. (2006). *Hur barn lär sig läsa och skriva*. Lund: Studentlitteratur E-bok.
- Lpfö98, S. (2016). *Läroplan för förskolan Lpfö 98 rev 2016*. Stockholm: Skolverket.
- Patel, R., & Davidsson, R. (2011). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studielitteratur.
- Sheridan, S., Samuelsson, I. P., & Johansson, E. (2010). *Förskolan- Arena för barns lärande*. Stockholm: Liber AB E-bok.
- Säljö, R. (2014). *Lärande*. Göteborg: Gleerups E-bok

Elektroniska källor

- Reggio Emilia Institutet. (den 2 December 2015). *De hundra språken*. Hämtat från Reggio Emilia Instetutet: <http://www.reggioemilia.se/pedagogiken/mer-om-reggio-emilias-pedagogiska-filosofi/de-hundra-spraken/>
- Baiany, M. (den 7 januari 2015). *Digitala verktyg i förskolans verksamhet*. Hämtat från Diva-portalen: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:909267/FULLTEXT01.pdf>

- Kölborg, M. (den 5 oktober 2015). *Diva-portalen*. Hämtat från Nu läser vi- men hur?: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:859064/FULLTEXT01.pdf>
- Moberg, C., & Sohlberg, & M. (den 29 juni 2015). *Listig med literacy - en kvalitativ studie om barns literacypraktiker i förskolan*. Hämtat från Diva-portalen.se: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:825558/FULLTEXT01.pdf>
- Nationalencyklopedin. (den 09 10 2017). *Nationalencyklopedin, ipad*. Hämtat från NE: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/ipad>
- Petersen, P. (September 2015). *Diva-portalen*. Hämtat från Appar och agency: <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:865186/FULLTEXT01.pdf>
- Rashidzadeh, A. (2014). *Diva-portalen*. Hämtat från Tidig språkutveckling i förskolan: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:703805/FULLTEXT02.pdf>
- Skolverket. (den 3 februari 2016). *Skolverket*. Hämtat från Varför blir svenska elever allt sämre på läsförståelse?: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/amnen-omraden/spraklig-kompetens/tema-las-och-skrivinlarning/varfor-bli-svenska-elever-allt-samre-pa-lasforstaelse-1.157445>
- Utbildningsdepartementet. (den 19 oktober 2017). *Regeringen beslutar om nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet*. Hämtat från Regeringskansliet: <http://www.regeringen.se/informationsmaterial/2017/10/regeringen-beslutar-om-nationell-digitaliseringsstrategi-for-skolvasendet/>
- Utbildningsnämnden, B. o. (den 03 januari 2017). *Barn- och utbildningsnämnden*. Hämtat från Ekerö kommun: www.ekero.se/PageFiles/3025/verksamhetsplan%20BUN%202016.pdf?epslanguage=sv
- Vetenskapsrådet. (2017). *Godforskningssed*. Hämtat från Vetenskapsrådet: <https://publikationer.vr.se/produkt/godforskningssed/>

Walldén Hillström, K. (oktober 2014). *Diva-portal*. Hämtat från I samspel med surfplattor, Om barns digitala kompetenser och tillträde till digitala aktiviteter i förskolan:
<http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:800751/FULLTEXT01.pdf>

Artiklar

Hulth, A. (den 21 04 2016). *Uppsala universitet*. Hämtat från ordförståelsen minskar bland unga: <http://www.uu.se/nyheter-press/nyheter/artikel/?id=6542&area=15%2C16%2C48&typ=artikel&lang=sv>

Sandvik, M., Smørdal, O., & Østerud, S. (2012). Exploring iPads in Practitioners' Repertoires for Language Learning and Literacy Practices in Kindergarten. *Nordic Journal of Digital Literacy vol 7 nr 3*, ss. 204-221.

Åkerblom, M., & Dernelius, & J. (den 9 september 2017). *svt.se*. Hämtat från Unga allt sämre på svåra ord: www.svt.se/nyheter/lokalt/sodertalje/unga-allt-samre-pa-svara-ord

8 Bilagor

Intervjufrågor

Den här intervjun kommer att handla om ifall ipaden är ett verktyg för läsutvecklingen under högläsningen.

1. Berätta vad du har för utbildning?
2. Hur länge har du jobbat i förskolans värld?
3. Hur ser högläsningen ut idag jämfört med förr?
4. Vad är ert syfte med att ha högläsning?
5. Vad är syftet med högläsning på vilan?
6. Berätta hur era läsvilor går till idag?
7. Berätta hur de gick till innan ipaden?
8. Hur länge har ni haft tillgång till digitala medier? Som ipad, dator, kameror?
9. Berätta hur ipaden blev introducerad hos er pedagoger?
10. Berätta hur diskussionerna om läroplanens mål med digitala medier har varit, ipaden?
11. Berätta om den fortbildning ni fått angående ipaden?
12. I vilket syfte använder man ipaden på läsvilan?
13. Har ni några riktlinjer eller planering som ni följer för att använda ipaden på läsvilan?
14. Vad ser du för nackdelar med att använda ipaden kontra bok på läsvilan?
15. Vad ser du för fördelar med att använda ipaden kontra bok?
16. Vad tycker du, hjälper ipaden barns språkutveckling under läsvilan?
17. Vilken fråga saknade du?

Teman: Pedagogernas förhållningssätt och samspel, högläsningens, hur används ipaden på vilan.

Högläsning nu och förr, syfte

Hur används ipaden på högläsningen, Syfte, hur

Pedagogernas förhållningssätt och samspelet mellan pedagog-barn,

